Killing Pots. Lokalsamfunnets museum i Xico-dalen, Mexico, og et prosjekt av Jorge Satorre

Skrevet av Caterina Riva

I 2012 dro to venner, kunstneren Jorge Satorre og kuratoren Katalina Lozano, til kommunen Valle de Chalco Solidaridad i staten Mexico, et grisgrendt strøk sørvest for Mexico City hvor de begge bor. Området er kjent for et jordsmonn grunnlagt på objekter fra kulturene som har bebodd dalen i forskjellige tider. På sine gjentatte besøk utviklet Satorre og Lozano et vennskap med Genaro Amaro Altamirano, grunnleggeren av det lokale Museo Comunitario del Valle de Xico.

asdada

aasd

Lozano kom første gang til området på vegne av kunstneren Maria Thereza Alves for å undersøke den artifisielle uttørkingen av Chalco Lake på begynnelsen av det 20. århundre. Fjerningen av innsjøen forandret også regionens økobalanse, noe man fortsatt kan føle konsekvensene av. Nybyggerne som kom for å pløye og bygge landet for Inigo Noriega og de som kom dit senere, grov ut en rekke levninger av keramikk og steiner, som de ofte tok vare på og brukte i sine daglige liv. Etter en tid begynte utlendinger å fatte interesse for disse funnene, og salget av ett enkelt objekt kunne tilsvare nærmere en ukes lønn for de lokale. Ting forandret seg imidlertid idet myndighetene begynte å katalogisere arkeologiske levninger som nasjonalskatter. I 1996 kom Onésimo Ventura Martínez og Genaro Amaro Altamirano, som hadde emigrert til Xico fra et annet område i Mexico, på ideen om å lage en lokal samling av objekter som beboerne donerte etter å ha funnet dem spontant.

Phoca PDF

asdada

aasd

Mellom 2012 og 2014, møttes Lozano, Satorre, Genaro Amaro Altamirano, Mariana Huerta og Onésimo Ventura en rekke ganger for å diskutere ulike tema, særlig hvordan museet skulle bygges, utfordringene mht. dets juridiske status, dets kollektive plattform, og de lagvise historiene som samlingens bestanddeler fortalte (museet består av over 5000 objekter fra førkolonial tid). Lozano og Satorre lærte at museet er en autonom organisasjon som blir opprettholdt gjennom lokalsamfunnets frivillighetsarbeid, og at samlingen ikke mottar noen økonomisk støtte fra regjeringen, selv om den er anerkjent og klassifisert av INAH (det nasjonale meksikanske institutt for antropologi og arkeologi). Statusen til objektene, som i de fleste tilfeller har mistet sin opprinnelige tilhørighet, blir problematisk når de skal sees i lys av de faste kategoriene som brukes i offisiell arkeologi, men museet samler informasjon om giverne og omstendighetene rundt hvordan de ble funnet og hvordan de ble inkludert i samlingen. Folk på Museo Comunitario har laget et parallelt klassifikasjonssystem basert på empiriske arkeologiske og historiske kriterier for å kartlegge en annerledes materialhistorie, der personlige og affeksjonsbaserte beretninger blir inkludert.

Phoca PDF

asdada

aasd

Selv er jeg en europeisk kurator som har jobbet med kunstprosjekter sammen med Satorre og Lozano i London og Auckland. Jeg har ingen kjennskap til Mexico og Xico-området, og er derfor avhengig av informasjonen jeg har samlet inn gjennom (både skriftlige og muntlige) samtaler med Lozano og Satorre og deres beretninger om sine interaksjoner med Museo Comunitario.

I 2013, da jeg befant meg i New Zealand, tilbød Satorre meg et arbeid

Phoca PDF

asdada

aasd

som handlet om å teste forkunnskapen som anvendes av besøkende for å bli kjent med et ukjent sted, og der han foretok en utveksling av materialer fra de to landene for å kommentere et bredere spektrum av kulturelle og sosiale implikasjoner. Med inspirasjon fra den italienske historiografen Carlo Ginzburg, har Satorre ofte tatt i bruk ideer om skala og kontekstuelt situerte ("paradigmatiske") undersøkelser. Særlig graver han metaforisk etter mikrohistorier som innkapsler spenningen mellom master-narrativer og underordnede historier.

I 2014 produserte Jorge Satorre to kunstutstillinger som var inspirert av hans erfaringer fra Museo Comunitario; den ene hos hans kunstagent i Mexico City, den andre i hans meksikanske galleri, men den tredje på den internasjonale kunstmessen i Basel, Sveits. Ved å ta i bruk tegning og skulptur, brakte Satorre oppmerksomhet på de ulike verdenssynene og kunnskapene som var forankret og anvendt i de to klassifikasjonssystemene: de tørre faktaene i det sentraliserte INAH-systemet og de kontekstuelt situerte undersøkelsene til museets frivillige. Videre bestemte Satorre seg, etter å ha konsultert Don Genaro Amaro og de andre, for å gå over til å bore hull i kopier av

Phoca PDF

asdada

aasd

objektene om han hadde fått laget av en steinhugger. “Hver kopi ble knust i to deler, som ble reprodusert på nytt igjen, men denne gangen ved å snu opp ned på størrelsesforholdet slik at den minste delen fikk størrelsen til den største, og omvendt” (utdrag fra teksten som ble gjort tilgjengelig av galleriets stand på Art Basel). Satorre forklarer denne handlingen “Krukke-Mordet” på denne måten: «Både dette skulpturelle verket og prosjektets tittel er basert på en vanlig kulturell praksis i førkolonial tid der man laget hull i eller ødela hjemlige redskaper før man gravla dem sammen med de døde (...)». Vi står her overfor en syklus som går fra et arkeologisk objekt til dets hjemlige bruk – idet det er utgravd – til et nytt sakrament som finner sted idet det bores et hull og funksjonen undertrykkes, før objektet rives bort fra sin kontekst og kan observeres slik det står statisk oppstilt på en monter.

Phoca PDF

asdada

aasd

Et ufravikelig, aktuelt bakteppe for dette essayet er også ulike demonstrasjoner som nå pågår: i Mexico tar folk til gatene for å protestere på grunn av 43 studenter som er forsvunnet, men også mot utstrakt korrupsjon i regjeringen. I New York og andre steder demonstrerer borgere mot politiets brutalitet og for å sende en melding etter at politimenn unngikk tiltale etter drapet på tre svarte menn i forskjellige deler av landet. I vår post-ideologiske, post-koloniale verden synes prat om fast mening og sannhetsbegreper å være like realistisk som letingen etter den hellige gral i en Indiana Jones-film.

På den ene siden har vi kunstnerens arbeid, og på den andre det menneskelige båndet av solidaritet og tillit som Lozano og Satorre har etablert til folk ved museet i Xico. Lozano og Satorre anerkjenner museets autonomi og evne til selvorganisering, men føler seg samtidig nært knyttet til deres kamp og involvert i museets overlevelse og fremtid. Fra sitt kunstnerisk perspektiv hevder Satorre hardnakket at de estetiske valgene i kunstpresentasjonen utelukkende er hans egne, til tross for at han har diskutert sine ideer med de frivillige og Lozano.

Phoca PDF

asdada

aasd

På hvilket grunnlag hviler kunstnernes ansvar? Hvordan kan vi holde oppsyn med de økonomiske implikasjonene av disse interaksjonene? Hvordan kan vi unngå et paternalistisk standpunkt? Hvordan kan man tilby en fullverdig kontekst til en betrakter som er villig til begi seg inn i en fortolkningsprosess som lodder dypere enn selve representasjonen?

Phoca PDF

asdada

aasd

Catalina Lozano åpnet nylig en gruppeutstilling på ved CAPC Bordeaux, Frankrike, *Ce qui ne sert pas s'oublie,* som åpner i begynnelsen av 2015. «[Utstillingen] søker å forstå hvordan vårt forhold til den materielle verden trekker med seg endeløse prosesser av assimilasjon, akkulturering, reappropriasjon og ritualisering, som i deres kompleksitet bærer vitne om, og gestalter, de historiske båndene som de er fanget inn i. Tittelen antyder et særegent forhold hvor subjekter og objekter påvirker hverandre; objektiviserer og «subjektiviserer» hverandre konstant. Akkultureringsprosesser er til dels entropiske; de er irreversible. Også selve forsøket på å tilbakeføre naturen til dens opprinnelige tilstand er et kulturelt faktum som ikke er i stand til å utviske historien til et sted. Den samme logikken angår transformasjonen av objekter over tid: de bygger en biografi som ikke lar seg utslette.» (utdrag fra utstillingens pressetekst).

Phoca PDF

asdada

aasd

Prosessen som leder en kunstner til å utføre et kunstverk er både en fascinerende reise og noe som går tapt i utstillingens representasjon; unødige eller didaktiske forklaringer er noe kunstnere som Satorre bevisst styrer unna. Jeg lurer på om en gruppeutstilling er et format som gjør det mulig å utforske objektenes ulike utflukter – deres dannelse, historier og meninger – ved å presentere forskjellige case studies og sammenligne en serie erfaringer som bidrar til å gjenskape deres egen særegenhet. Blant deltakerne i Lozanos utstilling finner vi Satorres navn, men også Museo Comunitario del Valle de Xico.

Det viktige å vektlegge er kanskje at den typen kunst vi her diskuterer ikke er blitt til i isolasjon, og ikke eksisterer i et tomrom, og at; ja, på den ene siden finner vi kunstnerens singularitet og valg av estetisk metode, og på den andre finner vi den kollektive,

Phoca PDF

asdada
sosiale kraften.
aasd

For dets grunnleggere, dets frivillige, samt også for Satorre og Lozano, er Museo Comunitario det motsatte av et sterilt sted for kontemplasjon. Snarere er det et levende knutepunkt for sosiale aktiviteter, utdannelse og forsterkning av en fellesskapsånd.

Skillet mellom funksjonelle og dysfunksjonelle objekter danner et dialektisk spenningspunkt som finnes hos Satorre, men som også konstant settes i spill på museet, som på den ene siden bevarer objektet, men som også registrerer minnet om dets ikke-vitenskapelige bruk, og impliserer at det har en spirituell eller talismansk kraft som forblir intakt i alle overleveringer og materielle tilstander.

Fordelen med dette er å ha en løsning som passer alle, en monolitt, men det vi sitter igjen med er bare bruddstykker, fragmenter av steiner som står for mange historier, spor etter mange stier. For meg ligger paradokset i, og fascinasjonen for denne fortellingen i dens mange motsigelser, knuter som ikke helt er løst. Disse objektene navigerer gjennom tid og rom og den globaliserte kunstverdenen, de ankommer forskjellige observatører som betrakter dem gjennom en linse av foranderlige sosiale, kulturelle og økonomiske konstruksjoner.

Caterina Riva er kurator og skribent. Hun var medgrunnlegger av FormContent i Øst-London der hun kuraterte en rekke utstillinger, performancer og publikasjoner mellom 2007 og 2011. Fra 2011 til 2014 har hun vært leder for Artspace NZ i Auckland, New Zealand

Phoca PDF

asdada

aasd

{jcomments on}

Phoca PDF